

Protokół z posiedzenia Komitetu Statystyki i Ekonometrii Polskiej Akademii Nauk z dnia 23 października 2024 roku

Posiedzenie Komitetu Statystyki i Ekonometrii Polskiej Akademii Nauk odbyło się w dniu 23 października 2024 roku w formie hybrydowej (stacjonarnie w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie online poprzez aplikację MS Teams). W posiedzeniu uczestniczyło 29 członków Komitetu (w tym 29 uprawnionych do głosowania).

Porządek posiedzenia był następujący:

1. Wystąpienie zaproszonego gościa wraz z dyskusją dotyczącą tematyki referatu. Wyniki swoich badań przedstawi prof. dr hab. Łukasz Woźny w referacie p.t. "O rankingach i miernikach jakości czasopism. Kogo i do czego motywują punkty za publikacje?" (prowadzący: B. Kamiński)
2. Głosowanie w sprawie rekomendacji dla powołania Redaktora Naczelnego czasopisma Przegląd Statystyczny. (prowadzący: B. Kamiński)
3. Głosowanie nad przyjęciem prof. dr. hab. Ewy Roszkowskiej jako członka KSiE PAN (prowadzący: B. Kamiński)
4. Głosowanie w sprawie poparcia stanowiska Rady Narodowego Centrum Nauki z dn. 5/09/2024 r.
5. Dyskusja na temat terminów i lokalizacji posiedzeń KSiE PAN w bieżącym roku akademickim. (prowadzący: B. Kamiński)
6. Informacja na temat patronatów KSiE PAN dla czasopism i konferencji naukowych. (prowadząca: M. Papież)
7. Informacja na temat nowej strony WWW KSiE PAN <https://ksie.pan.pl/>. (prowadzący: B. Kamiński)
8. Informacje dotyczące PAN. (prowadzący: B. Kamiński)
9. Sprawy różne i wniesione

Posiedzenie Komitetu Statystyki i Ekonometrii otworzył Przewodniczący prof. Bogumił Kamiński, który na wstępie powitał członków Komitetu.

Punkt 1. porządku.

Następnie Przewodniczący zaprosił prof. Łukasza Woźnego do przedstawienia członkom komitetu swoich badań dotyczących wyników w rankingach i miernikach jakości czasopism. Po wygłoszeniu referatu prof. Łukasz Woźny odpowiedział na pytania zadawane przez członków komitetu dotyczące metodyki badania oraz praktycznych wniosków, które z niego wynikają.

Punkt 2. porządku.

Następnie przewodniczący przeszedł do kolejnego punktu z porządku posiedzenia dotyczącego powołania Redaktora Naczelnego czasopisma Przegląd Statystyczny. W związku z brakiem kandydata na Redaktora Naczelnego czasopisma Przeglądu Statystycznego Pani prof. Monika Papież zaproponowała, że może podjąć się tej funkcji pod warunkiem, że czasopismo będzie prowadzone na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie. Czasopismo byłoby prowadzone w formie elektronicznej. Pani Profesor zapewniła, że Władze UEK wyraziły zgodę i obiecały również finansowanie czasopisma. Po przedstawieniu propozycji przez Panią Profesor rozpoczęła się dyskusja w powyższej sprawie.

Profesor Czesław Domański w swojej wypowiedzi zaznaczył, że czasopismo wydawane przez Uczelnię nie będzie już czasopismem ogólnym. Przewodniczący zaznaczył, że ze względu na zagadnienie, które podnosi Pan Profesor Domański odbywana jest właśnie dyskusja na ten temat. Sprawa była również omawiana między Prezesem GUS-u i Rektorem Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Przewodniczący po swojej wypowiedzi zaprosił do zabierania dalszych głosów.

Profesor Waldemar Tarczyński, na wstępie zaznaczył, że w pełni się zgadza z wypowiedzią profesora Czesława Domańskiego. Dodatkowo, Profesor Tarczyński przypomniał, że sprawa wydawnictwa czasopisma jest już nie pierwszy raz. Próby wydawania czasopisma były co najmniej już 3 razy i za każdym razem pojawiały się problemy formalnoprawne.

Następnie głos zabrał Pan Profesor Marcin Anholcer, który wyjaśnił dlaczego zrezygnował z pełnienia funkcji Redaktora Naczelnego.

Po dyskusji z Panem Prezesem Rozkrutem uznano, że dla dobra czasopisma byłoby lepiej, gdyby naczelnym został ktoś, kto już miał do czynienia z komitetem. Zaproponowano, aby prof. Anholcer został zastępcą redaktora naczelnego. Ze względu na podjęte w międzyczasie inne zobowiązania prof. Anholcer zrezygnował z przyjęcia tej funkcji.

Następnie głos zabrał Pan Profesor Józef Dziechciarz, który w swojej wypowiedzi stwierdził, że nie wiemy jak wyglądała sytuacja formalnoprawna przez ostatnie kilkadziesiąt lat. W 2017 roku Polska Akademia Nauk przestała wydawać czasopismo i sytuacja ta sprawiła, że czasopismo ma nowego właściciela. Pan Profesor wspomniał również, że od kiedy pamięta redaktorami czasopisma byli Profesorowie zatrudnieni na różnych uczelniach i obsługa czasopisma również była związana na uczelni, a własność formalnie była cały czas Polskiej Akademii Nauk. Pan Profesor byłby za tym aby negocjować w sprawie Patronatu Komitetu nad tym czasopismem, Nie przesądzając wyników negocjacji, bo to nie jest tak, że my musimy zrezygnować ze współpracy z GUS-em.

Następnie głos zabrał Pan Profesor Marek Gruszczyński, który poparł głos Pana Profesora Dziechciarza. Pan Profesor w swojej wypowiedzi zaznaczył, że są przykłady czasopism, które zostały przejęte przez uczelnię i bardzo dobrze się mają. Takim czasopismem jest Gospodarka

Narodowa. Czasopismo zostało przejęte przez SGH 24 lata temu i całkiem nieźle funkcjonuje jako czasopismo ogólnopolskie i ostatnio wychodzi tylko w formie online. Pan Profesor popiera inicjatywę aby Komitet miał w dalszym ciągu wpływ na dobór redaktora naczelnego. Zaznaczył, że ostatni numer czasopisma wyszedł w 2023 roku.

W dalszej kolejności głos zabrał Pan Profesor Tomasz Szapiro, który w swojej wypowiedzi zaznaczył, że szukając rozwiązań proponuje zastosować formułę elastyczną, którą można byłoby nazwać modelem kroczącym. Założyć, że na okres pięciu lat (musi to być długi okres), najlepiej który byłby powiązany z kadencją rektorską, przejmowałaby to uczelnia. W tym przypadku byłaby to uczelnia Krakowska. My jesteśmy emanacją środowiska, które w gruncie rzeczy rdzeń ma na 5 uczelniach ekonomicznych, aczkolwiek są też osoby spoza tych uczelni. Wobec tego takiego modelu, gdzie czasopismo byłoby oddane pod opiekę jednej uczelni, a po 4 latach byłaby podejmowana decyzja czy przedłużamy czas dla tej uczelni czy inna uczelnia przejmie opiekę nad tym periodykiem. Jeśli byłby to okres przynajmniej czteroletni pozwoliłby na wprowadzenie, wdrożenie i utrzymanie procedur, a następnie przekazanie cały czas utrzymując więź z macierzystymi uczelniami, które są powiązane poprzez między innymi Konferencje Rektorów Uczelni Ekonomicznych i wielu innych miejscach, więc jest to środowisko jednolite.

Następnie głos zabrał Prezes Rozkurt, który pokrótce odniósł się do wcześniejszych wypowiedzi. Pan Profesor zapewnił, że problemy nie dotyczą współpracy z redakcją. Problem jest innego charakteru, chodzi o pozyskiwanie artykułów i tutaj zawsze GUS liczył na pomoc Komitetu. Formalnie pismo jest pismem Głównego Urzędu Statystycznego, to, że zostało podpisane porozumienie, to sposób zarządzania nim w tym sensie, że oddajemy pełne prawa do merytorycznego nadzoru i kierowania czasopismem Komitetowi, oddając, jakby tym samym całą historię tego czasopisma w ręce Komitetu, która jest ważna i która była przesłanką do tego, żeby to czasopismo uratować. Pan Prezes Rozkurt zapewnił w swojej wypowiedzi, że GUS gwarantuje wydawanie czasopisma w formie papierowej co uważa ma ogromne znaczenie w wielu wymiarach. Zaproponował również, podpisanie porozumienia z PAN, które miałyby na celu ustawianie pewnego systemu zarządzania czasopismem, które byłoby pewnym zabezpieczeniem jeżeli chodzi o wpływ Komitetu na to, w jaki sposób czasopismo się rozwija, prowadzi, a rola Głównego Urzędu Statystycznego miałyby rzeczywiście charakter takiego mecenasa.

W następnej kolejności głos zabrał Pan Profesor Czesław Domański, który w swojej wypowiedzi cofnął się do historii czasopisma. Przypomniał, że wtedy też pojawiały się problemy finansowe, które zostały przełamane. Teraz sytuacja jest bardzo dobra. Pan Profesor stwierdził, że najlepiej byłoby się porozumieć.

Jako kolejny zabrał głos Pan Profesor Marcin Anholcer, który poparł przekazanie czasopisma na Uniwersytet i zaznaczył, że przekazanie czasopisma na uczelnię wcale nie

oznacza, że stanie się ono czasopismem lokalnym. Pan Profesor w swojej wypowiedzi zaznaczył, że wierzy w możliwości techniczne uczelni, w ogóle możliwości organizacyjne do prowadzenia czasopismo, również do prowadzenia jego archiwum. Stwierdził, że jest wiele czasopism, które są nie tylko zasięgu ogólnopolskim, ale również międzynarodowym, które są prowadzone przez uczelnię. Pan Profesor nie obawiałby się tego, że przekazanie czasopisma do któregoś z Uniwersytetu w szczególności Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, miałyby sprawić, że stanie się z nim coś złego.

Następnie głos zabrała Pani Profesor Monika Papież, która w swojej wypowiedzi zaznaczyła, że propozycja którą przedstawiła wynikała głównie z problemu dotyczącego powołania redaktora naczelnego czasopisma. Pani Profesor zadeklarowała swoją osobę na to stanowisko w przeświadczeniu, że doświadczenia jakie miała do tej pory w prowadzeniu publikacji pozwolą jej na poprowadzenie czasopisma w dobrym tempie i jakości. Jeśli nie ma zgody członków komitetu aby czasopismo było przy Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie, to Pani Profesor rezygnuje z objęcia funkcji redaktora tego czasopisma.

Następnie głos zabrał Pan Profesor Marek Walesiak, który podkreślił, że najważniejszymi osobami w prowadzeniu czasopisma jest redaktor naczelny i sekretarz. Na tych osobach spoczywa główna praca. Od kwietnia tego roku Pan Profesor Walesiak podkreślił, że pracuje sam, bo redaktor i sekretarza czasopisma zrezygnowały z pełnienia tych funkcji. Pan Profesor zaznaczył, że jeśli nie będzie zespołu to nie da się poprowadzić czasopisma, podkreślił problem z pozyskiwaniem potencjalnych recenzentów składanych artykułów. Pan Profesor Walesiak stwierdził, że jeżeli są chętni do poprowadzenia czasopisma to powinno się ich poprzeć.

Po wypowiedzi Pana Profesora Przewodniczący przypomniał, że był szereg propozycji redaktorów naczelnych, żadna z nich się nie zmaterializowała. Z różnych przyczyn w tej chwili mieliśmy propozycję, którą przedstawiła profesor Papież w przypadku gdyby czasopismo było przeniesione do Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Przy czym Przewodniczący zaznaczył, że wszyscy jesteśmy otwarci na kolejne propozycje, i jeśli są jakieś propozycje innych redaktorów naczelnych, których można by było rozważyć to dobrze byłoby to zrobić. Jeżeli Komitet nie przedstawi kandydata, to zrobi to GUS.

W następnej kolejności głos zabrał Pan Profesor Mirosław Szreder, który jest zdania że trzeba poważnie rozważyć propozycję Pani Profesor Moniki Papież, która nie tylko skompletowała osoby, które mogłyby się tym zająć, ale również zadbała o stronę finansową.

Następnie przewodniczący zaprosił Panią Profesor Annę Pajor do zabrania głosu. Pani Profesor opowiedziała, że była przez kilka lat członkiem Komitetu redakcyjnego Przeglądu Statystycznego i bardzo mi leży na sercu to, żeby to czasopismo jednak trwało. Uważa, że Pani Profesor M. Papież jest tutaj gwarantem tego, że uratujemy to czasopismo. Dlatego popiera propozycje Pani Profesor M. Papież.

Głos zabrał ponownie Prezes Rozkrut, który podtrzymał swoje wcześniejsze propozycje oraz wspomniał, że nawet jeśli przeniesiemy czasopismo to i tak pozostanie problem archiwizacji artykułów. Zaproponował również, że jeśli jest problem z pozyskaniem redaktora z pośród członków Komitetu to Komitet może mógłby rozważyć wskazanie redaktora z spoza swojego składu, ale jednak takiego, który miałby mandat od Komitetu.

Następnie Przewodniczący podsumował wnioski z dyskusji w sprawie rekomendacji powołania Redaktora Naczelnego czasopisma Przegląd Statystyczny i przedstawił dalsze procedowanie sprawy. Mianowicie Pani Profesor Monika Papież odbędzie rozmowę z Prezesem Rozkrutem aby współpracę zrealizować. Przewodniczący poprosił, aby był informowany o przebiegu rozmów. Jeżeli rozmowy doprowadzą do porozumienia to Przewodniczący poinformuje o tym Komitet. Natomiast jeśli nie będzie porozumienia to zostanie skierowane pytanie do członków Komitetu czy są propozycje kolejnych kandydatów i wtedy Przewodniczący podejmie rozmowy z Prezesem Rozkrutem.

Punkt 3. porządku.

Następnie Przewodniczący przeszedł do kolejnego punktu posiedzenia, który dotyczył przyjęcia prof. dr. hab. Ewy Roszkowskiej jako członka Komitetu Statystyki i Ekonometrii PAN. Przypominał, że na ostatnim posiedzeniu była omawiana kandydatura Pani Profesor Roszkowskiej. W związku z tym, że inne kandydatury, nie zostały zgłoszone, oraz z brakiem uwag Przewodniczący zarządził głosowanie.

W wyniku głosowania na 25 osób biorących udział w głosowaniu, 21 osób było za, 1 osoba głosowała przeciw, 3 osoby wstrzymały się od głosu.

Punkt 4. porządku.

W dalszej kolejności Przewodniczący przeszedł do kolejnego punktu w porządku obrad w sprawie poparcia stanowiska Rady Narodowego Centrum Nauki z dn. 5/09/2024 r. (uchwała nr 82/2024) dotyczącego projektu ustawy budżetowej na 2025 r. Przewodniczący przeczytał treść odezwy, która jest skierowana do Premiera i Rady Ministrów. Przewodniczący zaznaczył, że jest to treść wspólnie uzgodniona przez wszystkie komitety i jest dla niego ważne, żeby wszyscy mieli świadomość nad czym głosujemy. W związku z brakiem głosów Przewodniczący zarządził głosowanie.

W wyniku głosowania na 24 osoby biorące udział w głosowaniu, 23 osoby były za, 1 osoba wstrzymała się od głosu.

Punkt 5. porządku.

Kolejnym punktem posiedzenia to są terminy i lokalizacja posiedzeń KSiE PAN w bieżącym roku akademickim. Przewodniczący poinformował, że ma propozycje co do posiedzeń, które miałyby się odbyć w tym roku akademickim do czerwca. Byłyby to 2 bądź 3 posiedzenia. Pierwsze posiedzenie mogłoby się odbyć w Krakowie, następnie posiedzenie w Toruniu i Poznaniu. Propozycja posiedzenia w Toruniu jest na 18 lub na 20 lutego, która wynika z tego, że w tym terminie na Uniwersytecie Toruńskim odbędzie się uroczystość wręczenia tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Toruńskiego Profesorowi Odedowi Galorowi. Profesor byłby prelegentem na posiedzeniu Komitetu. Propozycja posiedzenia terminu w Krakowie to 9 stycznia godz. 12.30, a w Poznaniu w maju. Szczegóły dotyczące majowej daty posiedzenia w Poznaniu zostaną ustalone w terminie późniejszym.

Punkt 6. porządku.

W kolejnym punkcie dotyczącym patronatów KSiE PAN dla czasopism i konferencji naukowych zabrała głos Pani Profesor Monika Papież, która przypomniała, że nasz Komitet obejmuje patronatem w tym momencie czasopisma: „Econometrics Ekonometria” oraz „Przegląd Statystyczny”. Na stronie internetowej Komitetu jest zakładka z taką informacją oraz zasadami dotyczącymi objęcia patronatu. Mamy również patronat nad konferencjami. Część konferencji jest objęta patronatem Komitetu Statystyki i Ekonometrii, a część konferencji jest współfinansowana przez Komitet. Pani Profesor przedstawiła krótkie informacje o konferencjach, które mają się odbyć w tym roku akademickim.

Pan Profesor Aleksander Welfe przy okazji informacji o patronatach zwrócił uwagę, że można ubiegać się o środki na dofinansowanie konferencji i stosowny formularz i procedura zostały zelektronizowane i wszystko odbywa się ze strony Polskiej Akademii Nauk. Pan Profesor zaznaczył, że termin upływa z końcem października i to jest bardzo ważne dla wszystkich, którzy ubiegają się o taki patronat, bo najczęściej wiąże się to także z ubieganiem się o dodatkowe środki. Nawiązując do tematu Przewodniczący przypomniał, o możliwości składania wniosków w programie Otwarta Nauka. Informacja była rozesłana do wszystkich. Termin na składanie tych wniosków jest do 31 października br.

Punkt 7. porządku.

Następnie Przewodniczący przeszedł do kolejnego punktu posiedzenia „Nowe strony internetowe”. PAN wystandaryzował swoje strony internetowe i mamy stworzoną nową stronę komitetu pod adresem www.ksie.pan. Strony są uzupełniane o nowe informacje. W związku z zamieszczeniem na stronie danych członków Komitetu Przewodniczący zwrócił się do członków komitetu o przesłanie swoich numerów ORCID.

Prośbę ten poparł Pan Profesor A. Welfe. Pan Profesor podał dwa główne powody dla których Akademia zdecydowała się na nowe strony. Pierwszy z nich to jednolitość w

komunikacji wizualnej co współcześnie ma duże znaczenie dlatego, że wszystkie komitety naukowe Polskiej Akademii Nauk powinny posługiwać się stroną, która jest skonstruowana w pewien sposób jednorodny. Ale także jest drugi powód, niemniej ważny, mianowicie te strony są w tej chwili ulokowane na serwerach Polskiej Akademii Nauk, które są bardzo dobrze strzeżone, przed różnego rodzaju atakami gdzie współcześnie ta sprawa ma absolutnie priorytetowe znaczenie, dlatego Pan Profesor zwrócił się z prośbą do wszystkich przewodniczących Komitetów Naukowych, aby przenieść ewentualnie wszystkie wartościowe treści ze starych stron.

Punkt 8. porządku.

Następnie Przewodniczący przeszedł do omówienia zagadnień związanych z Polską Akademią Nauk. Pan Profesor Kamiński poinformował, że został wprowadzony na poziomie Polskiej Akademii Nauk wspólny Regulamin Komitetów Naukowych i dotychczas obowiązujące regulaminy komitetów tracą ważność. Przewodniczący zaprosił do zabrania głosu Pana Profesora Welfe.

Pan Profesor Welfe poinformował, że w efekcie wprowadzenia w życie i podpisania przez pana premiera nowego statutu Akademii na jego mocy została wprowadzona regulacja, że wszystkie komitety naukowe Polskiej Akademii Nauk mają jednolity regulamin, który uchwała prezydium Polskiej Akademii Nauk. Regulamin obowiązują wszystkie Komitety i nie wymaga już od komitetów żadnych dodatkowych działań, czyli uchwalania swoich regulaminów, które potem były sprawdzane przez biuro prawne polskiej Akademii Nauk. Pan Profesor zaznaczył, że ma nadzieję, że nowy Regulamin zawiera zapisy, które w gruncie rzeczy sankcjonują w sposób, który funkcjonowały do tej pory Komitety naukowe Polskiej Akademii Nauk. Następnie Pan Profesor Welfe poinformował, że ministerstwo przygotowało projekt ustawy o Polskiej Akademii Nauk bez żadnego porozumienia z Polską Akademią Nauk. Projekt został przedstawiony na moment przed upublicznieniem, Pan Profesor stwierdził, że regulacje, które tam się znalazły były zupełnym zaskoczeniem. Jedną z tych regulacji dotyczyła komitetów naukowych Polskiej Akademii Nauk. Twórcy tego dokumentu uznali, że do komitetów powinny członków delegować: Rada Główna, KRASP i samorząd doktorantów. Czyli nie ma wyborów powszechnych do komitetów naukowych, tylko będą to delegaci. Pan Profesor Welfe poinformował, że zwrócił się do wszystkich przewodniczących komitetów naukowych z apelem o ratowanie komitetów, ponieważ komitety naukowe Polskiej Akademii Nauk są jedyną reprezentacją poszczególnych subdyscyplin naukowych, która jest wyłaniana w drodze powszechnych wyborów. Na ten apel odpowiedziano w sposób bardzo życzliwy Większość komitetów przyjęła takie uchwały, ale także była uchwała wspólna komitetów naukowych w tej sprawie. Zaznaczył, że to odniosło skutek, dlatego że ministerstwo no wycofało się tego pomysłu i pozostawiło zapis, że komitety będą wyłaniane w drodze wyborów powszechnych.

Można powiedzieć, że jest to małe zwycięstwo środowiska naukowego w Polsce. Pan Profesor Welfe zaznaczył, że wszystko na to wskazuje, że prace nad projektem tej ustawy o Polskiej Akademii Nauk nie będą dalej prowadzone przynajmniej nie z taką intensywnością, jak deklarowało kierownictwo naszego ministerstwa i być może do tych prac powróci się w przyszłym roku kalendarzowym. Następnie Pan Profesor A. Welfe zauważył, że Ministerstwo lada moment powinno ujawnić projekt ustawy o szkolnictwie wyższym. Tu już zostały przekroczone kolejne terminy. Ostatnim terminem, który deklarował Pan Minister Wieczorek, to był 17 września. termin minął już ponad miesiąc temu, a projekt tej ustawy w dalszym ciągu nie ujrzał światła dziennego. Dlatego powinniśmy się spodziewać, że w najbliższym terminie zostanie projekt ustawy ujawniony i wtedy będzie rolą środowiska naukowego a w szczególności komitetów aby zająć stanowisko wobec tych zmian, które są wprowadzone w ustawie o szkolnictwie wyższym. Pan Profesor A. Welfe poinformował, że projekt nie był konsultowany z żadnym z ciał, ani z RDN, ani nawet z Radą Główną, która jest ciałem ustawowym i ciałem doradczym ministra nauki i szkolnictwa wyższego. Dlatego możemy spodziewać się wielu zaskoczeń. Na tym Pan Profesor A. Welfe zakończył swoją wypowiedź.

Następnie Pan Profesor Szapiro zauważył, że projekt był konsultowany komitetem polityki naukowej i otrzymał oczywiście krytyczną opinię i że jest też opinia rady głównej również krytyczna.

Następnie Przewodniczący Komitetu Jednocześnie przypomniał informację, że rozpoczął się nabór wniosków w programie „Otwarta Nauka”, który potrwa do 31 października br. Więcej informacji znajduje się na stronie: <https://pan.pl/finansowanie-upowszechniania-nauki/>.

Punkt 9. porządku.

Na zakończenie obrad przewodniczący podziękował Członkom Komitetu za zabranie głosu i przedstawił ostatnią informację dotyczącą przedstawienia propozycji sesji tematycznych na Kongresie Ekonomistów Polskich i na Europejskim Kongresie Finansowym. Są to sprawy do omówienia na kolejnych posiedzeniach. W wyniku braku dalszych głosów w dyskusji Przewodniczący podziękował za udział i burzliwą dyskusję. Zaprosił na kolejne posiedzenie, które jak wcześniej zostało ustalone odbędzie się w dniu 9 stycznia 2025 roku w Krakowie o godzinie 12:30. Na tym posiedzenie zakończono.

PRZEWODNICZĄCY
Komitetu Statystyki i Ekonometrii
Polskiej Akademii Nauk

prof. dr hab. Bogumił Kamiński